

Sygn. akt I CSK 2439/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku B. D.

z udziałem M. C., R. B., S. D., T. D.

i T. B.

o wpis w dziale II księgi wieczystej nr [...],

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 września 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania T. B.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt VI Ca 839/20,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od uczestniczki T. B. na rzecz wnioskodawcy B. D.
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestniczki T. B. od postanowienia Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt VI Ca 839/20 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Według wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) podstawą dokonania w dniu 8 marca 2011 r. wpisu prawa własności nieruchomości objętej księgą wieczystą nr [...] na rzecz uczestnika R. B. była umowa darowizny z dnia 2 marca 2011 r. zawarta przez niego z T. B. i H. B. jako darczyńcami. Z kolei T. B. i H. B. nabyli przedmiotową nieruchomość na podstawie umowy darowizny z dnia 12 sierpnia 2010 r. zawartej z J. D. i S. D.. Wyrokiem z dnia 3 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie stwierdził nieważność umowy darowizny z dnia 12 sierpnia 2010 r., natomiast wyrokiem z dnia 29 października 2015 r. Sąd Rejonowy w Częstochowie uznał umowę darowizny z dnia 2 marca 2011 r. za bezskuteczną, a to wobec ustalenia wyrokiem Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 3 czerwca 2013 r. nieważności umowy darowizny z dnia 12 sierpnia 2010 r. Postanowieniem z dnia

8 marca 2012 r. Sąd Rejonowy w Częstochowie stwierdził, że spadek po J. D. zmarłym z dnia 20 stycznia 2012 r. nabyli uczestnicy S. D., M. C., T. B., T. D. oraz wnioskodawca B. D..

Na podstawie powyższych dokumentów Sąd Rejonowy w Częstochowie Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych w Kłobucku wykreślił uczestnika R. B. jako właściciela a w jego miejsce wpisał w odpowiednich udziałach wnioskodawcę i uczestników S. D., M. C., T. B. i T. D.. Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił apelację

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, nie publ.).

Skarżący wskazuje na występujące w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozbieżności interpretacyjne odnośnie do pojęcia orzeczenia wykazującego niezgodność między treścią księgi wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości jako podstawy wpisu w księdze wieczystej.

W orzecznictwie wyjaśniono już, że podstawą wpisu w księdze wieczystej usuwającego niezgodność może być wydany na podstawie art. 189 k.p.c. wyrok ustalający (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2011 r., IV CSK 13/11, nie publ.), a zatem nie jest wykluczone usunięcie niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym na podstawie orzeczenia sądu, bez potrzeby wykorzystania postępowania przewidzianego w art. 10 u.k.w.h. (por. też

postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., III CSK 344/06, OSNC 2008 nr 1, poz.12, z dnia 10 października 2007 r., I CSK 232/07, nie publ., z dnia 21 czerwca 2012 r., II CSK 506/11, nie publ.). Zgodnie bowiem z art. 31 ust. 2 u.k.w.h., wpis potrzebny do usunięcia niegodności między treścią księgi wieczystej, a rzeczywistym stanem może nastąpić, gdy niezgodność będzie wykazana orzeczeniem sądu lub odpowiednimi dokumentami. Należy też wskazać, że rękojmią wiary publicznej ksiąg wieczystych nie chroni rozporządzeń nieodpłatnych (art. 6 ust. 1 u.k.w.h.).

W niniejszej sprawie wpisy prawa własności na podstawie umów darowizny miały charakter deklaratoryjny a nie konstytutywny. Dostrzeżenie odmiennego charakteru tych wpisów nie pozostaje bez wpływu na sposób, w jaki może zostać obalone domniemanie prawdziwości wpisu prawa jawnego z księgi wieczystej (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2019 r., I CSK 473/18, z dnia 10 stycznia 2020 r., I CSK 451/18, z dnia 26 czerwca 2020 r., I CSK 428/18, z dnia 26 czerwca 2020 r., I CSK 429/18, z dnia 10 lipca 2020 r., II CSK 568/18).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (w zw. z § 5 pkt 5, § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).

[as]